

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžr/58/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013200425
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7013200425.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. a Mgr. Petra Melichera, v právnej veci navrhovateľa: D., bytom X. X, M., zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Sitárom, Zvonárska 8, Košice, proti odporcovi: Okresný úrad Košice, odbor pozemkový a lesný, Popradská 78, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Košiciach, Odbor prvostupňového rozhodovania z 29. januára 2013, č. 503/2/2013-Kl, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21. januára 2014, č. k. 2Sp/15/2013-16, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21. januára 2014, č. k. 2Sp/15/2013-16, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie právneho predchodcu odporcu z 29.01.2013, č. 503/2/2013-Kl, ktorým bolo vo veci žiadateľa (navrhovateľa) rozhodnuté tak, že nespĺňa podmienky § 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) a nevracia sa mu vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, pôvodne zapísaným v pozemnoknižnej vložke č. XXX, katastrálne územie Barca - XXX, XXX, XXX/X, XXX, XXX, XXX, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/XX, XXX/XX, XXX/XX a k nehnuteľnostiam, zapísaným v pozemnoknižnej vložke č. XXX, katastrálne územie Barca v podiele 1. Žiadateľovi (navrhovateľovi) nebolo priznané právo na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 zákona za pozemky, uvedené vyššie.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd sa nestotožnil s tvrdeniami navrhovateľa, ktorý svoje právo na navrátenie vlastníctva uplatňoval ako závetný dedič po J., ktorý mal byť vlastníkom poľnohospodárskej pôdy, na ktorú sa vzťahovala výnimka z konfiškácie majetku pozemnoknižnej vlastníčky G., rod. X., matky poručiťľa, zapísaných v pozemnoknižných vložkách č. XXX a XXX, kat. úz. Barca. Krajský súd vyslovil záver, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že právny predchodca navrhovateľa nadobudol do vlastníctva v tom čase relevantným spôsobom 50 hektárov poľnohospodárskej pôdy. Navrhovateľ nevedel konkrétne označiť, ktoré nehnuteľnosti jeho právny predchodca užíval, resp. mal vo vlastníctve. V oboch pozemnoknižných vložkách je poznamenaná konfiškácia pre majetok G. v celosti a je pravdepodobné, že revízne rozhodnutia neboli príslušnými rozhodnutiami realizované. Preto krajský súd posúdil rozhodnutie právneho predchodcu odporcu, ktorý rozhodol, že navrhovateľ nespĺňa podmienky zákona uvedené v § 2 ods. 2 za správne a neodporujúce zákonu.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ. Navrhol ho zmeniť, napadnuté rozhodnutie právneho predchodcu odporcu zrušiť a vec vrátiť odporcovi na ďalšie konanie. Uviedol, že rozhodnutie právneho predchodcu odporcu nie je v súlade so zákonom, pretože podľa ustálenej súdnej praxe ku prechodu vlastníckeho práva na štát postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. nedošlo zápisom v pozemkovej knihe ale dňom faktického prevzatia nehnuteľnosti štátom alebo inou právnickou osobou (4Cdo/180/2009). Poukázal na ustanovenie § 6 ods. 4 zákona č. 142/1947 Zb., podľa ktorého zo zbytkových statkov, ktoré už neboli vo vlastníctve pôvodného nadobúdateľa alebo jeho dedičov, sa ponechá vlastníkovi na jeho žiadosť pôda vo výmere 50 ha. Uviedol, že z citovaného ustanovenia zákona, na základe ktorého malo dôjsť k zápisu vlastníctva na čsl. štát na návrh Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy vyplýva, že v čase podania žiadosti už žiadateľ nebol vlastníkom konfiškovaných nehnuteľností a nemusel byť osobou totožnou s pôvodným nadobúdateľom, napr. jeho dedičom a tiež, že rovnako ako pri nadobúdaní vlastníctva štátom, nemuselo dôjsť k pozemnoknižnému zápisu. Mal za to, že je nesporné, že došlo k „ponechaniu“ výmery 50 ha J.. Tvrdil, že zo skutočnosti, že k realizácii vykonaním geometrického plánu, vytvoreniu nových pozemnoknižných telies a ich zápisu do pozemkovej knihy nedošlo, nemožno vyvodiť záver v tom zmysle, ako to urobil odporca a krajský súd. Ďalej uviedol, že tak pôvodný nadobúdateľ ako aj osoba, ktorej bol majetok v rozsahu 50 ha ponechaný, boli osoby rasovo prenasledované. Preto došlo ku konaniu a zápisom nie podľa ustanovení pôvodne uplatňovaných právnych predpisov (napr. nar. SNR 104/1945 Zb. a 64/1946 Zb.) ale podľa ustanovení zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy, pričom došlo k porušeniu povinnosti uvedenej v § 6 ods. 4, resp. k opomenutiu rešpektovať takýto postup. Osobou, ktorej práv sa tieto skutočnosti dotýkajú, nebol teda pôvodný nadobúdateľ ale J., ktorého právoplatným závetným dedičom je navrhovateľ.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť. Uviedol, že podľa kópií pozemnoknižných vložiek číslo XXX a číslo XXX, kat. úz. Barca bola podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností G. rod. X. v 1/4. Podľa rozhodnutia konfiškačnej komisie III., zriadenej podľa nar. č. 104/1945 Zb. v znení nar. č. 64/1946 Zb. nar. SNR č. 100/46-VII zo dňa 27.11.1946 bol poľnohospodársky majetok v kat. úz. Barca vd. G. konfiškovaný. Súčasne komisia udelila výnimku v prospech jej syna o čom bolo vydané rozhodnutie č. 92/46-VII zo dňa 27.11.1946, v ktorom uvoľňuje pre R. z poľnohospodárskeho majetku zapísaného v PKV 118 a PKV 838 nachádzajúceho sa v kat. úz. Barca 50 ha spod konfiškácie. V revíznom rozhodnutí č. 2110/47-VI/1/B zo dňa 08.07.1947 a opravnom revíznom rozhodnutí č. 6144/47-VI/1-B/II zo dňa 13.09.1947 Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave sa konštatuje, že sa konfiškujú nehnuteľnosti v PKV 118 a PKV 838 kat. úz. Barca nad výmeru 50 ha a k nehnuteľnostiam do výmery 50 ha bude vložené vlastnícke právo na R.. Šetrením v katastri nehnuteľností, v pozemkovej knihe ako aj v Slovenskom národnom archíve Ministerstva vnútra SR odporca (resp. jeho právny predchodca) zistil, že k prechodu vlastníckeho práva na syna pôvodnej vlastníčky J. nedošlo. Na základe toho dospel k záveru, že zánik vlastníckeho práva bol podľa návrhu Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy zo dňa 12.12.1947, č. 4514/47, kde nehnuteľnosti patriace vd. G. rod. X. boli konfiškované podľa nariadenia SNR č. 104/1945 Zb. v znení nar. č. 64/1946 Zb. SNR pre účely pozemkovej reformy v celosti. Zápis v pozemnoknižnej vložke bol vykonaný dňa 17.12.1947 pod č. d. 5316. Formálne síce bolo konštatované vyňatie z

konfiškácie 50 ha pre syna G. R., avšak správneho orgánu (odporcovi resp. jeho právneho predchodcovi - ďalej len správny orgán) nebola predložená žiadna relevantná listina, ktorá by poukazovala na reálny zápis vlastníckeho práva na R.. Vlastníctvo R. nie je zapísané ani v predmetných pozemnoknižných vložkách a to ani ako zápis č. d., podľa ktorého by sa odpísali parcely pre nového vlastníka R. v samostatnej pozemnoknižnej vložke. Vo všetkých dokladoch, ktoré si správny orgán zaobstaral, resp. do ktorých nahliadol v bádateľni štátneho archívu bolo konštatované konfiškovanie majetku vdove G. a následné rozdelenie v rámci prídelového konania, resp. predaj jej pôvodných parciel. Správa katastra Košice v pozemkovej knihe eviduje, tzv. Menný register, kde sú evidovaní vlastníci v jednotlivých katastrálnych územiach s uvedením ich majetku. Lustráciou v uvedenom mennom registri správny orgán zistil, že meno R. sa v ňom nenachádza, čo tiež potvrdzuje skutočnosť, že menovaný sa nikdy reálne nestal vlastníkom nehnuteľností po svojej matke G., pričom zápisy v pozemkovej knihe sa vykonávali až do roku 1964. Žiadateľ (navrhovateľ) D. je právnym nástupcom (dedičom zo závetu) J., syna pôvodnej vlastníčky G. rod X.. Nie je závetným dedičom pôvodnej vlastníčky a nie je s ňou ani v inom príbuzenskom pomere ustanovenom zákonom (dieťa, manžel, rodič, súrodenec, dieťa súrodenca), bolo rozhodnuté, že nespĺňa podmienky § 2 zákona. Pokiaľ právny zástupca navrhovateľa poukazuje na § 6 ods. 4 zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy a vyvodzuje z neho určité závery, zároveň ale konštatuje, že pôvodne bol predmet reštitučných nárokov konfiškovaný ako majetok zradcov a kolaborantov nariadením č. 104/1945 Sb. v znení nar. č. 64/1946 Sb., odporca poukazuje na ust. § 16 ods. 1 písm. b/ zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy, podľa ktorého sa ustanovenia tohto zákona nevzťahujú na pôdu konfiškovanú podľa dekrétu č. 12/1945 Zb. dekrétu prezidenta republiky zo dňa 25.10.1945, č. 108 Zb., o konfiškácii nepriateľského majetku a Fondoch národnej obnovy, alebo podľa nariadenia č. 104/1945 Zb. v znení nariadenia č. 64/1946 Zb. Konštatácia, že J. bolo ponechaných 50 ha je z pohľadu reštitučného konania nevykonateľné. Nadobúdanie vlastníckeho práva je možné iba k presne špecifikovanej nehnuteľnosti (katastrálne územie, číslo parcely, číslo pozemnoknižnej vložky, výmera a podiel).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2, § 246c ods. 1 prvá veta OSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo. Dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné. Rozhodol rozsudkom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 prvá veta v spojení s § 250l ods. 2 OSP a § 214 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP). Deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP).

V danej veci príslušný orgán rozhodol o uplatnenom nároku navrhovateľa v zmysle zákona č. 503/2003 Z. z. tak, že tak, že nespĺňa podmienky § 2 zákona a nevracia sa mu vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, pôvodne zapísaným v pozemnoknižnej vložke č. XXX, katastrálne územie Barca - XXX, XXX, XXX/X, XXX, XXX, XXX, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/XX, XXX/XX, XXX/XX a k nehnuteľnostiam, zapísaným v pozemnoknižnej vložke č. XXX, katastrálne územie Barca v podiele 1; žiadateľovi (navrhovateľovi) nebolo priznané právo na náhradu za pozemky podľa § 6 ods. 2 a 3 zákona s odôvodnením, že nie je závetným dedičom pôvodnej vlastníčky a nie je ani v inom príbuzenskom pomere, ustanovenom zákonom. Krajský súd rozhodnutie správneho orgánu potvrdil. Rozhodnutie správneho orgánu, ktorým rozhodol, že navrhovateľ nespĺňa podmienky zákona uvedené v § 2 ods. 2, posúdil ako správne a neodporujúce zákonu. Vyslovil záver, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že právny predchodca navrhovateľa nadobudol do vlastníctva v tom čase relevantným spôsobom 50 hektárov poľnohospodárskej pôdy. Navrhovateľ nevedel konkrétne označiť, ktoré nehnuteľnosti jeho právny predchodca užíval, resp. mal vo vlastníctve. V oboch pozemnoknižných vložkách je poznamenaná konfiškácia pre majetok G. v celosti a je pravdepodobné, že revízne rozhodnutia neboli príslušnými rozhodnutiami realizované.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v danej veci v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu a preto jeho dôvody nebude neopakovať (§ 219 ods. 2 OSP v znení od 15.10.2008, od účinnosti novely - zákona č. 384/2008 Z. z.). V danom konaní sa nepodarilo

preukázať zápisom v pozemkovej knihe (do 01.01.1951 platil intabulačný princíp - zápisy v pozemkovej knihe mali konštitučný charakter), ani relevantnou listinou (od 01.01.1951 do 01.04.1964 mali zápisy v pozemkovej knihe deklaratórny charakter), že právny predchodca navrhovateľa sa stal vlastníkom (časti) nehnuteľností, pôvodne zapísaných v pozemnoknižných vložkách č. XXX a č. XXX, kat. úz. Barca. Nie je závetným dedičom pôvodnej vlastníčky a nie je s ňou ani v inom príbuzenskom pomere ustanovenom zákonom (dieťa, manžel, rodič, súrodenec, dieťa súrodenca), správne bolo rozhodnuté, že nespĺňa podmienky § 2 zákona.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel odvolací súd k záveru, že v preskúmvanej veci bol dostatočne zistený skutkový stav a bol z neho vyvodený správny právny záver. Z dôvodov, uvedených vyššie preto napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 OSP potvrdil, viazaný tiež rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) a dôvodmi podanej žaloby (§ 249 ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 OSP).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd so zreteľom na výsledok odvolacieho konania podľa § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP, keďže navrhovateľ nemal úspech ani v odvolacom konaní a odporcovi nevznikol zákonný nárok na ich náhradu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.